

7. Інноваційні рішення: – впровадження нових технологій для оптимізації виробничих процесів; – пошук інноваційних підходів до розвитку сільськогосподарського сектору.

Загальна мета антикризового управління в умовах війни полягає в забезпеченні життєздатності сільськогосподарського підприємства та збереженні його конкурентоспроможності в непередбачуваних умовах військового конфлікту.

Список використаних джерел:

1. Ладунка І.С. Антикризове управління підприємством. Економіка та суспільство. 2017. Випуск 8. С. 278-281.
2. Мостенська Т.Л., Юрій Е.О. Інструменти антикризового управління. Український журнал прикладної економіки. 2019. Том 4. № 1. С. 64-72.
3. Павлюк В.І. Проблеми ототожнення антиципативного та превентивного антикризового управління підприємством. Бізнес Інформ. 2014. № 9. С. 317-321.
4. Шпурова О.О. Сутність, завдання та принципи антикризового управління. УДК 338.242:681 URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2009_1/files/Econ_01_2009_Shapurova (Дата звернення 29.11.2023)

УДК 330.31-021.387

*Литвиненко О.І.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: д.е.н., професор Зайченко В.В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Економічна та геополітична ситуація, військова агресія росії проти України, що складаються в останні роки, дуже непередбачувані і породжують значну кількість факторів, що дестабілізують економічні відносини в Україні. У організацій, зокрема сільськогосподарських, що здійснюють свою діяльність у таких умовах, з'являються проблеми, які пов'язані не тільки з нарощуванням та утриманням економічних показників, але й із ризиком бути витісненими з ринку чи взагалі припинити свою діяльність. Отже, на даному етапі розвитку економіки, що піддана цілій низці економічних, фінансових, політичних та геополітичних криз, незаперечна актуальність питання забезпечення сталої діяльності організацій, оскільки пропорційно до підвищення стійкості підприємства, знижується ризик незапланованих втрат та порушень нормального циклу роботи економічного суб'єкта.

В умовах війни підприємства сільського господарства неспроможні за допомогою реалізації своєї виробленої продукції накопичувати доходи, достатні

для відшкодування витрат виробництва, ведення розширеного відтворення та розвитку. Подолання системної кризи та наслідків військового часу у сільському господарстві багато практиків і вчених-аграрників пов'язують із державним регулюванням економіки в аграрному секторі, з підтримкою умов не тільки простого, а й розширеного відтворення в сільському господарстві, інфраструктури та соціального розвитку села. Реформи, що проводяться в АПК, призвели до зміни характеру участі держави в господарській діяльності, скорочення частки державної власності. Сільськогосподарські організації все більше і більше залучають капітал та субсидії із зовнішніх джерел: банків, кредитних кооперативів, держави, а також комерційні кредити з постачальників матеріальних ресурсів. Зростання обсягів інвестицій призвело до розширення масштабів сільськогосподарської діяльності та все більшої її комерціалізації в останні довоєнні роки. Але при цьому поки що не створено необхідних економічних умов, що забезпечують сталий розвиток сільськогосподарських організацій особливо в умовах війни.

Загалом сталий розвиток підприємства є складним поняттям, яке залежить від численних економічних, екологічних, соціальних та інших факторів. У контексті військового стану на території України, саме збереження та оцінка сталого розвитку підприємства стає надзвичайно важливими питаннями. Різні стратегії підприємств можуть мати різний вплив на показники сталого розвитку підприємства, та відповідно мають різну ефективність.

Сталий розвиток підприємства визначається його здатністю провадити економічну діяльність в будь-який момент часу, при урахуванні зовнішніх факторів, що можуть впливати на його нормальне функціонування [4].

Ключовою ідеєю сталого розвитку є пошук такого співвідношення природокористування й соціально-економічного розвитку, яке б забезпечило ефективне використання природних ресурсів, підтримувало екологічну безпеку суспільства та гарантувало необхідну якість життя й добробут населення [3].

Основні напрямки забезпечення сталого розвитку включають:

1. Формування перспектив розвитку для світового співтовариства та природного середовища;
2. Розв'язання актуальних проблем в енергетиці, промисловості, містобудуванні;
3. Регулювання міжнародних економічних відносин з урахуванням впливу діяльності на навколишнє середовище [1, с. 13-14].

Мета сталого розвитку полягає в досягненні балансу між потребами сьогодення і потребами майбутніх поколінь. Це означає, що розвиток має бути стійким та ефективним на довгостроковій основі, забезпечуючи задоволення поточних потреб без втрати можливостей для майбутніх поколінь. Заходи для досягнення сталого розвитку включають в себе економічні, соціальні та екологічні аспекти, такі як забезпечення стабільного економічного росту, покращення якості освіти та охорони здоров'я, зменшення негативного впливу на довкілля та забезпечення екологічної стійкості.

Враховуючи загальні розуміння поняття «сталий розвиток», можна зробити висновок, що воно орієнтоване на досягнення гармонії між людиною,

суспільством та природним середовищем шляхом забезпечення економічного зростання, соціальної справедливості та екологічної стійкості. Збереження та охорона ресурсів для майбутніх поколінь, а також покращення якості життя сучасних людей є важливими аспектами сталого розвитку [1, с. 14].

Концепція сталого розвитку на рівні окремої компанії означає управління в умовах глобалізованого та багатофакторного зовнішнього середовища, при обмеженому використанні природних ресурсів та зростанні ролі людського потенціалу. Головна ціль в такому разі полягає у збільшенні економічного потенціалу компанії та соціального розвитку, одночасно із виробленням і застосуванням природобережливих технологій [5, с. 137-139].

На сьогоднішній день в умовах війни українські підприємства повинні розробляти такі системи менеджменту, спрямовані на сталу діяльність і розвиток. Це дозволяє забезпечувати різні види стійкості, зокрема фінансову стійкість, конкурентоспроможність та ефективне господарювання на ринку. Такий менеджмент базується на скороченні шкідливих викидів, скороченні матеріаломісткості виробництва, удосконаленні умов праці та підвищенні заробітної плати та адаптації до змінюючогося оточуючого світу.

Висловлюються думки, що поєднання екологічного, соціального та економічної рівноваги має враховуватись не тільки на макрорівні, а й на мікрорівні підприємств [2, 37]. Таким чином концепція стійкого розвитку реалізується не лише у світовому масштабі, як національна стратегія, але і на мікрорівні – як стратегія розвитку для галузі або навіть для окремого підприємства – господарюючого суб'єкта.

Забезпечення сталої діяльності сільськогосподарських підприємств в умовах війни є важливим завданням для забезпечення продовольчої безпеки та економічної стійкості країни. Ось деякі можливі заходи для забезпечення сталості сільськогосподарських підприємств під час воєнного конфлікту:

1. Мобілізація ресурсів: держава повинна активувати систему мобілізації ресурсів для сільськогосподарських потреб. Це може включати в себе розподіл робочої сили, техніки та інших ресурсів відповідно до потреб сільськогосподарського сектору;

2. Захист виробництва: забезпечення безпеки об'єктів сільськогосподарського виробництва, таких як поля, ферми та склади, від можливих загроз;

3. Фінансова підтримка: надання фінансової підтримки сільськогосподарським підприємствам для забезпечення їхньої функціонуючої діяльності в умовах економічних труднощів та нестабільності;

4. Резерви продовольства: створення резервів продовольства для надзвичайних ситуацій, які можуть включати в себе запаси зерна, м'яса та інших необхідних продуктів;

5. Технологічний розвиток: застосування сучасних технологій в сільському господарстві для підвищення продуктивності та ефективності в умовах обмежених ресурсів;

6. Освіта та навчання: підвищення рівня освіти та навчання сільськогосподарських працівників щодо використання новітніх технологій та методів роботи;

7. Міжнародна співпраця: співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями для обміну досвідом та отримання допомоги в умовах кризи;

8. Евакуація та захист персоналу: передбачення планів евакуації та захисту працівників сільськогосподарських підприємств в разі необхідності.

Отже, забезпечення сталості сільськогосподарських підприємств в умовах війни вимагає комплексного підходу та співпраці між урядом, господарствами та іншими зацікавленими сторонами.

Список використаних джерел:

1. Бурик З. Трагування сутності понять: сталий розвиток, державне управління, державне регулювання, державне регулювання сталого розвитку. Теоретичні та прикладні питання державотворення. 2017. Вип. 21. С. 10-19.

2. Головченко О.Ю. Механізм макроекономічного регулювання стійкого зростання національної економіки в адаптивних умовах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 28. Ч. 1. С. 180-187.

3. Довгань Л.Є. Сучасні аспекти сталого розвитку машинобудівних підприємств. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2008. № 3 (3). С. 71-83.

4. Квятковська Л.А. Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. № 1. С. 85-89.

5. Степаненко Т.О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2020. Том 31 (70). № 6. С. 136-141.

УДК 658

*Логінов Б.В.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: к.е.н. доцент Дмитришин Б.В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО МОНІТОРИНГУ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання підвищення ефективності системи фінансово-економічного моніторингу діяльності організацій особливо актуальна саме для сьогоденного часу. Такий інструмент в умовах кризи набуває особливої, більш вагомій значимості для успішного функціонування підприємства.

Основними цілями управління на рівні підприємства є забезпечення стабільного функціонування і виконання комплексу заходів, спрямованих на:

- попередження і прогнозування кризового становища;
- реалізацію заходів превентивного характеру;
- застосування особливих антикризових технологій для проведення профілактичних заходів;
- своєчасне попередження і розпізнавання кризових явищ [1].